

**Odlišné stanovisko sudcov Ivana Fiačana, Roberta Šorla a Martina Vernarského
k uzneseniu č. k. PLz. ÚS 3/2025-8 z 23. júna 2025**

1. Plénium ústavného súdu uznesením č. k. PLz. ÚS 3/2025-8 z 23. júna 2025 rozhodlo o zjednotení odlišných právnych názorov senátov ústavného súdu tak, že:

Odmietnutie dovolania odoslaného z elektronickej schránky, ktorej majiteľom je advokát dovolateľa, a autorizovaného kvalifikovaným elektronickým podpisom na to povereného zamestnanca advokáta v zmysle zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov pre nesplnenie náležitosti dovolania vyžadovanej § 429 ods. 1 druhou vetou Civilného sporového poriadku neporušuje základné právo dovolateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Nosnými dôvodmi zjednocovacieho rozhodnutia sú vzťah špeciality § 429 ods. 1 CSP k ustanoveniam zákona o advokácii a zákona o e-Governmente upravujúcim zastupovanie advokáta v elektronickej komunikácii, legitimita a nearbitrárnosť účelu obmedzenia prístupu k dovolacej súdnej ochrane vyplývajúceho z § 429 ods. 1 CSP, ako aj zrozumiteľnosť pravidla inkorporujúceho povinnosť spisania dovolania advokátom.

3. Podľa § 67 zákona o ústavnom súde pripájame k uvedenému uzneseniu ústavného súdu odlišné stanovisko, a to k jeho výroku i odôvodneniu.

4. Metodika výkladu dotknutých relevantných ustanovení, ktorú použilo väčšinové rozhodnutie, nevykazuje iracionalitu, prípadne vnútornú rozpornosť. Interpretácia väčšiny je však len jednou z viacerých prichádzajúcich do úvahy. Sme toho názoru, že pri riešení spornej otázky bolo potrebné uprednostniť iný výklad.

5. Iný interpretačný prístup, a podľa nášho názoru rovnako racionálny a vnútorne harmonický ako prístup väčšiny pléna, môže byť založený na historickej metóde obohatenej o prvok komparatívny.

6. Civilný sporový poriadok v § 429 nahradil dovtedajší § 241 ods. 1 druhú vetu OSP, podľa ktorého *dovolateľ musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná*. Naň nadväzoval § 241 ods. 4 OSP, podľa ktorého bol súd povinný vyzvať stranu na *odstránenie nedostatkov, ak dovolanie nesplnilo náležitosti podľa § 421 ods. 1 OSP*. V prípade, ak dovolateľ nebol zastúpený vôbec, postup dovolacieho súdu bol taký, že nedostatok tejto podmienky bolo možné odstrániť tým, že si dovolateľ zvolil v súdom stanovenej lehote kvalifikovaného zástupcu a plnomocenstvo pripojil k dovolaniu (pozri BAJÁNKOVÁ, J. In: ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S. a kol. Občiansky súdny poriadok I. diel, 2. vydanie, 2012, komentár k § 241). Potom ale platilo, že lehota na podanie dovolania sa v dôsledku tejto výzvy na splnenie podmienky povinného zastúpenia prakticky predĺžila. „*Pokiaľ v dovolaní nesplnil dovolateľ podmienku povinného*

zastúpenia, plyní mu dovolacia lehota až do doby, ktorá mu bola určená súdom na zvolenie zástupcu“ (WINTEROVÁ, A. a kol. Civilní právo procesní. Praha : Linde, 2004, s. 467). Argumentom podporujúcim tento názor je skutočnosť, že ak by tomu tak nebolo, poprel by sa význam účasti advokáta v konaní, pretože by fakticky neposkytol žiadnu právnu pomoc, došlo by len k podpísaniu dovolania, resp. k vyhláseniu, že s ním súhlasí. Zároveň bolo otázne, či nie je problematické nájsť advokáta, ktorý by prijal zastupovanie v takomto konaní (BUREŠ, J., DRÁPAL, L. Dovolání podle Občanského soudního řádu. II. díl. In Právní rozhledy. 1993, č. 6, s. 200).

7. Tieto aplikačné problémy boli dôvodom, prečo zákonodarca do § 429 ods. 1 CSP doplnil druhú vetu *Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom* (pozri Bajánková, J., Gešková, K., In: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s.1399).

8. Zmyslom druhej vety v § 429 ods. 1 CSP je eliminovanie už uvedených aplikačných problémov. Je potrebné ju preto vnímať ako *normovanie povinnosti byť zastúpený advokátom už v čase podania dovolania*. Na túto normu nadväzuje poučenie o povinnom zastúpení v dovolacom konaní v rozhodnutiach odvolacích súdov (§ 393 ods. 1 CSP), ktoré má zabezpečiť naplnenie tejto požiadavky a predísť výzvam na splnenie tejto podmienky, ako aj § 436 CSP, ktorý neumožňuje strane odstrániť tento nedostatok, pokiaľ bola riadne poučená. Zmyslom § 429 ods. 1 CSP však nie je (a nevyplýva to ani z odbornej literatúry alebo z dôvodovej správy) obmedziť možnosť podať dovolanie len na osobu advokáta ako na jedinú oprávnenú osobu na spísanie dovolania bez možnosti nechať sa pri tomto úkone zastúpiť. Tento záver by bol v rozpore s účelom § 429 ods. 1 CSP a nesvedčí mu ani systematický výklad tohto ustanovenia v spojení so všeobecnými ustanoveniami o zastúpení.

9. Podľa § 89 ods. 3 CSP *ak je strana zastúpená advokátom, zastupovanie iným zástupcom ako advokátom je vylúčené. Ustanovenia osobitného predpisu o advokácii tým nie sú dotknuté*. Možnosť advokáta dať sa zastúpiť podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon o advokácii, je prípustná. Podľa § 16 ods. 2 zákona o advokácii *pri jednotlivých úkonoch môže advokáta zastúpiť advokátsky koncipient alebo aj iný zamestnanec advokáta*.

10. Je teda zrejme a z povahy vzťahu advokáta a jeho koncipienta, prípadne iného zamestnanca úplne prirodzené, ak advokát na jednotlivé úkony splnomocní svojho advokátskeho koncipienta alebo iného zamestnanca; zodpovednosť za kvalitu úkonov však nesie advokát sám. Za takýto samostatný úkon možno považovať aj podpísanie a podanie dovolania elektronickými prostriedkami. Použitie len pojmu *advokát* v § 429 ods. 1 CSP nemožno vykladať tak, že na podanie dovolania advokátom sa nevzťahujú ustanovenia o zastúpení podľa § 89 a nasl. CSP. Právna úprava dovolania a konania o ňom totiž použitie týchto ustanovení nevylučuje.

11. Naznačený odlišný prístup je interpretačne prinajmenšom rovnako racionálny ako názor väčšiny pléna. Vedie však k výsledku, ktorý prístup k dovolacej súdnej ochrane šetrí v porovnaní s väčšinovým rozhodnutím pléna viac, pretože z poskytnutia dovolacej súdnej ochrany nevylučuje dovolania podpísané elektronickým podpisom zamestnanca advokáta,

ktorého dovolateľ na spísanie dovolania a na zastupovanie v dovolacom konaní splnomocnil. V popísanej situácii je nutné aktivovať stabilný postoj ústavnoprávnej doktríny, podľa ktorej ústavný súd uprednostní výklad právnej normy, ako aj súvisiacich právnych noriem, zabezpečujúci plnohodnotnú, respektíve plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv (IV. ÚS 96/06, II. ÚS 148/06).

12. Dokonca aj v prípade akceptácie doslovného výkladu § 429 ods. 1 druhej vety CSP ústiaceho do požiadavky, aby dovolanie priam fyzicky spísal práve a len advokát, svedčí praktická stránka uplatňovania dotknutej právnej úpravy v prospech väčšine konkurujúceho postoja. Väčšinové rozhodnutie správne uvádza že „*okolnosť, kto spísal dovolanie, ... nemožno overiť so 100 % istotou*“. Ani dovolanie podpísané elektronickým podpisom advokáta teda negarantuje absolútnu istotu o tom, že ho advokát skutočne spísal. Inými slovami, miera neistoty o skutočnom autorstve nie je pri dovolaní formálne opatrenom elektronickým podpisom advokáta o nič menšia ako pri dovolaní formálne opatrenom elektronickým podpisom zamestnanca advokáta nekonajúceho vo vlastnom mene, ale práve v mene advokáta. Nástroje inkorporované v relevantných ustanoveniach zákona o advokácii a zákona o e-Governmente umožňujúcich zastúpenie advokáta preto garantujú naplnenie požiadavky podľa § 429 ods. 1 druhej vety CSP v miere porovnateľnej s prípadom, keď je dovolanie formálne opatrené elektronickým podpisom advokáta.

13. V popísaných okolnostiach bolo podľa nášho názoru potrebné presadiť meritórnu prejednávateľnosť dovolaní podpísaných elektronickým podpisom zamestnancov advokátov, a tým uprednostniť výkladový prístup, ktorý je k základnému právu dovolateľov na súdnu ochranu, ako aj k ich právu na spravodlivé súdne konanie v rovine prístupu šetrnejší.

V Košiciach 23. júna 2025

Ivan Fiačan
sudca

Robert Šorl
sudca

Martin Vernarský
sudca